

11. december 2019

Landbrugsstyrelsen
miljobio@lbst.dk
cc: phmads@lbst.dk

Vedr. høring af forslag til Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget 2020/2021 – J.nr. 19-120-000002

Kære Departement

Herunder finder I bemærkninger fra Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK).

Bemærkningerne vedrører tillige bekendtgørelse om landdistriktsstøtte til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Med venlig hilsen

Hans Henrik Pedersen
Projektchef
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Mobil 2171 7737
E-mail: hhp@frdk.dk

FRDK, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Industrivænget 22, DK-3400 Hillerød
CVR: 25057481
T: +45 3066 4072, E: adm@frdk.dk

Vedr. UDKAST til Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2020/2021.

Såning af vintersæd efter destruktionsfrist.

Det fremgår af udkast til bekendtgørelse, at efterafgrøder skal efterfølges af vårsæd. Vi vil gerne foreslå, at det bliver tilladt at etablere vintersæd efter efterafgrøderne, når blot destruktionsfristen 20. oktober overholdes. På bedrifter, der praktiserer direkte såning, vil dette være en mulighed i en del år, og dette kan på ingen måde give en større kvælstofudvaskning, end hvis marken pløjes og ligger sort til foråret.

Vedr. § 6. Afgrødetyper.

Vi anser det som en meget stor ulempe, at valget af arter til efterafgrøder er meget begrænset til korsblomstrede afgrøder, korn, græs, honningurt og cikorie samt frøgræs, der fortsætter.

Vi har ved adskillige lejligheder argumenteret for, at alsidige blandinger med en vis andel af bælplanter også bør kunne anvendes. Der er intet belæg for, at en mindre andel af kvælstoffikserende arter i en blanding medfører en øget udvaskningsrisiko.

I store områder af landet vil det samlede efterafgrødekrav nærme sig 50 pct. (pligtige eftergrøder + husdyr-efterafgrøder + målrettede efterafgrøder). Med et meget lille udvalg af mulige arter, er der stor risiko for, at der vil opstå sædskiftesygdomme (f.eks. kålbrot) og øgede angreb af rapsjordlopper, der er en stor udfordring for rapsdyrkningen. Den store udbredelse af olieræddike har også medført øget behov for bekæmpelse af en række andre tabsvoldende bladsvampe og skadedyr. Grøntsagskonsulenter rapporterer om stigende angreb af blandt andet kålfluer, skulpesnudebiller, hvide fluer, glimmerbøsser, kålmøl, kålbladhvepse, kålmellus og rapsfluer.

Der er et stort behov for, allerede fra kommende sæson, at efterafgrødeblandingerne suppleres med flere arter, der ikke tilhører korsblomstfamilien.

Sidst i dette hørings svar findes en uddybende kommentar omkring bælplanter i efterafgrødeblandinger.

Vedr. § 7 og 8. Frister for etablering af efterafgrøder

Det fremgår af udkast til bekendtgørelse, at der foreslås fleksible såfrister således, at der ved såning senere end 20. august sker en reduktion af kvælstofkvoten. I den forbindelse vil vi gerne argumentere for, at der indføres en præmie for de landmænd, der etablerer efterafgrøder meget tidligt. Adskillige forsøg har demonstreret, at efterafgrøder etableret sidst i juli eller tidligt i august, giver en meget stor kvælstofoptagelse (op til 120 kg kvælstof pr. ha). Vi vil derfor foreslå, at sådanne efterafgrøder etableret senest 10. august indregnes med en faktor 2 i forhold til efterafgrøder etableret med såfrist 20. august.

Vedr. § 9 Frister for destruktionsfrist

Omvendt vil vi foreslå at landmænd, der lader efterafgrøderne overvintre og først destruerer dem til foråret tilgodeses for dette ved, at sådanne overvintrende efterafgrøder også tæller mere end efterafgrøder, der nedpløjes i oktober. Et forslag kunne her være en omregningsfaktor 1,5 eller 2,0 i forhold til efterafgrøder, der nedbringes før. Dette forslag skal blandt andet ses på baggrund af, at vi ofte oplever mildt vejr i løbet af vinteren, hvor der faktisk kan ske en mineralisering af kvælstof, som overvintrende efterafgrøder kan optage.

Bælgplanter i efterafgrøder – hvorfor og hvordan skal det håndteres?

Mange landmænd, der dyrker jorden med reduceret jordbearbejdning eller Conservation Agriculture har taget efterafgrøder til sig og sår frivilligt flere efterafgrøder end nødvendigt efter lovgivningen.

I disse tilfælde bruges normalt alsidige blandinger, hvor der også indgår arter af bælgplanter.

Erfaringer med sådanne blandinger er meget positive, hvilket danske forsøg og udenlandsk forskning har bekræftet.

Det har vist sig at blandinger med bælgplanter som efterafgrøde:

- Forbedrer jordstrukturen på grund af forskelle i rodvækst og hurtigere omsætning af eks. halmrester.
- Øger udbyttet i efterfølgende afgrøde ud over, hvad forskelle i kvælstofoptagelse kan forklare.
- Vokser godt til i efteråret også på bedrifter, hvor jordens indhold af kvælstof er lavt.
- Dækker jordoverfladen effektivt og forhindrer dermed opformering af ukrudt.
- Øger kvælstofoptagelse og vækst hos de andre arter, der er i blandingen.
- Forbedrer livsvilkår for fugle og bier i sensommer og efterår.
- Ikke øger jordens indhold af N_{min} indhold i løbet af efteråret.
- Frigiver kvælstof tidligere i efterfølgende vækstsæson, end hvor der ikke er bælgplanter i blandingen.

Der har derfor fra landbrugets side gennem lang tid været ønske om, at tillade bælgplanter også i de lovpligtige efterafgrøder. Dette gælder for såvel pløjende som ikke pløjende landmænd. Dette har hidtil været afvist med begrundelse i, at risikoen for kvælstofudvaskning øges.

Aarhus Universitet synes nu positivt indstillet overfor at lade bælgplanter indgå som del af efterafgrøderne. Det er sket på baggrund af danske forsøg, som nu har dokumenteret at N_{min} indholdet i jorden ikke øges, når der anvendes bælgplanter.

Landbrugsstyrelsen nærer åbenbart fortsat betænkeligheder ved at tillade bælgplanter som del af en efterafgrødeblanding. Argumentationen går tilsyneladende på, at der kan være en større risiko for kvælstofudvaskning efter den vårsæd, der etableres efter efterafgrøderne, fordi der tilføres ekstra organisk kvælstof til jorden. Der næres desuden bekymring for, at bælgplanteblandinger i visse tilfælde kan fiksere så meget kvælstof fra luften, at det vil give en meget stor kvælstofeffekt i efterfølgende vårsædsafgrøde. En eftervirkning, der ikke tilstrækkeligt sikkert kan indregnes i lovgivningen.

Til disse bekymringer er der at sige:

- Der vil altid være usikkerhed omkring eftervirkningen. Selv uden bælgplanter kan der være tilfælde, hvor eftervirkningen er større end lovgivningen tilsiger, lige som der vil være tilfælde, hvor eftervirkningen er lavere.
- Med nuværende lovgivning tages der i dag ikke højde for eftervirkning af efterafgrøder, der etableres udover, hvad der er lovgivningsmæssigt nødvendigt.
- Efterafgrødeblandinger uden bælgplanter har ofte et højere C/N forhold end, hvor der er bælgplanter. Det betyder, at sådanne efterafgrøder kan frigive kvælstof sent følgende sommer, hvilket øger risikoen for udvaskning.
- På grund af et bedre C/N forhold er mulighederne for opbygning af stabilt humus bedre, når der indgår bælgplanter. Fastlæggelse af kvælstof i humus vil også nedsætte risikoen for udvaskning af kvælstof.
- På bedrifter med højt indhold af kvælstof i jorden (f.eks. husdyrintensive brug) vil brug af bælgplanter næppe være relevant, blandt andet fordi de ikke vil kunne klare sig i konkurrence med øvrige arter. Frygten for voldsom kvælstoffiksering er derfor overdrevet.
- Et øget udbytte i den efterfølgende afgrøde vil alt andet lige nedsætte risikoen for udvaskning af kvælstof.

FRDK, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark

Industrivænget 22, DK-3400 Hillerød

CVR: 25057481

T: +45 3066 4072, E: adm@frdk.dk

Det kan tilføjes, at landmandens motivation for at etablere efterafgrøder så godt som muligt vil øges, hvis efterafgrøderne også kan bidrage til forbedringer i jordstruktur og give øget liv over og under jorden – samt ikke mindst øge det kommende års udbytte.

Generelt har landmænd stor interesse i at dyrke jorden uden unødvendigt tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Landmænd vil derfor gøre alt for bedst muligt at udnytte det kvælstof, bælgplanterne bidrager med. Det vil være helt unødvendigt og direkte ødelæggende, hvis adgang til bælgplanter i efterafgrøder betyder yderligere kompleks lovgivning.

De politisk fastsatte regler omkring efterafgrøder er i dag alene målrettet en reduceret udvaskning af kvælstof. Hvis nedenstående forhold inddrages i lovgivningen, bør bælgplanter kunne indgå i de lovpligtige efterafgrøder, uden at der er en risiko for øget kvælstofudvaskning. Samtidig vil der være mulighed for, at lovpligtige efterafgrøder kan bidrage med alle de fordele, som de frivilligt etablerede efterafgrøder gør i dag. Vi foreslår derfor at:

- Bælgplanter skal altid anvendes i blanding med effektive kvælstofopsamlende arter, der ikke fikserer kvælstof. Der udarbejdes regler for blandingsforhold og arter.
- Hvor der anvendes bælgplanter i efterafgrødeblandinger fastsættes der en højere eftervirkning end for efterafgrøder uden bælgplanter. Disse fastsættes på basis af nyere forsøg og forskningsresultater.
- Hvor der anvendes bælgplanter i efterafgrødeblandinger, skal bedriften med hensyn til lovpligtige efterafgrøder behandles som bedrifter, hvor der udbringes over 80 kg N pr. ha i organisk gødning.
- Hvor der anvendes bælgplanter i efterafgrødeblandinger, må jordbearbejdning ikke udføres før umiddelbart før planlagt såning.